

Hvorfor lyser ikke menneskeøyne i mørket?

Har du noen gang lurt på hvorfor katter og andre dyr har øyne som lyser i mørket? Og hvorfor vi mennesker ikke har det? Håkon fra Ålgård i Rogaland undret seg over dette, og spurte Nysgjerrigper.

AV MINA SØRENSEN BRATVOLD | PUBLISERT 6. SEP. 2021

For å få svar på spørsmålet har vi snakket med Petter Bøckman ved Naturhistorisk museum. Han kan fortelle at ingen dyr egentlig har lysende øyne.

-At øynene ser lysende ut skyldes et blankt lag bakerst i øynene som kalles *tapetum lucidum*, sier Petter.

Her lyser øynene til en vaskebjørn i mørket (Foto: Bowlhover/Wikimedia Commons)

Laget fungerer som et slags speil og gjør at lyset som kommer inn gjennom netthinnen blir reflektert og passerer netthinnen en ekstra gang. På denne måten kan øyet få brukt lyset ekstra bra.

Når lyset blir reflektert, ser det ut som at øynene lyser i mørket.

Tapetum lucidum finner vi hos nesten alle pattedyr, særlig dem som er mest aktive om natten. Dette gjelder for eksempel katter.

For å forstå hvor denne tilpasningen stammer fra, forteller Petter om hvordan pattedyrene har utviklet seg.

-Pattedyrenes historie går tilbake til dinosaurtiden, og de pattedyrene som overlevde dinosaurtiden var nattdyr. Dette betyr at dyrene var aktive og jaktet om natta.

Dette er den bakerste delen av øyet til en ku. Det blue, grønne og gule laget er *tapetum lucidum*. (Foto: Andrew Meyerson)

aktive på dagen derimot trenger ikke *tapetum lucidum*.

Den dag i dag er fortsatt de fleste pattedyr nattdyr. For nattdyr er det viktig å bruke det lille lyset som er tilgjengelig på best mulig måte. De pattedyrene som er

-En slik tilpasning kommer ikke gratis for dyrene. Kroppen må bruke tid og energi på å bygge opp *tapetum lucidum*. Derfor finner man det ikke hos dyr som er aktive på dagen, for eksempel aper og mennesker, forteller Petter.

DYR PÅ LAND EVOLUSJON

Meldinger ved utskriftstidspunkt 11. april 2025, kl. 03.16 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.